

לרפואת דבורה בת תרצה שושנה

ערלה - פרק שני

משנת רפאל - תא

משנה ב

הַתְּרוּמָה מצטרפת לחולין וּמַעֲלָה - מבטלת אֶת הָעֵרְלָה באחד ומאתיים, וְהָעֵרְלָה מצטרפת עם החולין לבטל אֶת הַתְּרוּמָה באחד ומאה. **כִּיצַד** התרומה מעלה את הערלה? סָאָה תְּרוּמָה שְׁנַפְלָה לְמֵאָה כלומר היו תשעים ותשע סאים של חולין, ונעשה הכל מאה עם התרומה, וְאַחַר כֵּן נִפְלוּ לאותה תערובת שְׁלֹשָׁה קַבִּין - חצי סאה עֵרְלָה, או שְׁלֹשָׁה קַבִּין פְּלֵאי הַכֶּרֶם שהם בטלים במאתיים, זו היא שאמרנו ברישא שְׁהַתְּרוּמָה מַעֲלָה אֶת הָעֵרְלָה - שמצטרפת עם החולין לבטל הערלה במאתיים, ומכל מקום אסורה התערובת לזרים, לפי שהתרומה לא בטלה, וכן בדרך זו וְהָעֵרְלָה מעלה אֶת הַתְּרוּמָה - שאם נתערבה סאה ערלה במאתיים של היתר, ואחר כך נפלה תרומה לתערובת זו, אם יש בתערובת מאה חלקים כנגד התרומה, התרומה בטלה באחד ומאה:

משנה ג

הָעֵרְלָה מצטרפת להיתר וּמַעֲלָה - מבטלת אֶת הַפְּלֵאִים - את כלאי הכרם באחד ומאתיים, וְהַפְּלֵאִים - כלאי הכרם אֶת הָעֵרְלָה, וְהָעֵרְלָה אֶת הָעֵרְלָה.

ר' עובדיה מברטנורא והלכה כת"ק: ב התרומה מעלה את הערלה. מצטרפת עם החולין לבטל את הערלה. וכן הערלה מצטרפת עם החולין לבטל את התרומה: שנפלה למאה. לאו דוקא מאה אלא פחות ממאה, דאילו מאה ממש עולה ולא בעי צירוף אלא ה"ק התרומה שנפלה לחולין ונעשה הכל מאה: ואח"כ נפלו שלשה קבין של ערלה. סתם מתניתין כר' יהושע דאמר בפ"ק דתרומות, דתרומה עולה במאה ועוד הלכך כשנפלה סאה של תרומה לצ"ט של חולין, וחזרו ונפלו שם שלשה קבין של ערלה ומצטרפין עם החולין, שנמצאו שם צ"ט ועוד שלשה קבין חולין, הרי סאה של תרומה בטלה במאה ועוד. אי נמי מצינן לאוקמה כר' אליעזר דהלכתא כוותיה דאמר תרומה עולה באחד ומאה, וכגון שנפלה סאה של תרומה לתוך צ"ט סאין וחצי סאה של חולין, ושלושה קבין הללו של ערלה שהוא חצי סאה מצטרפין עם החולין להשלים לשיעור מאה של חולין כדי שתעלה באחד

ומאה: זו היא שהתרומה מעלה את הערלה. שאותה סאה של תרומה נצטרפה עם החולין להשלים מאתים חצאי סאין, להעלות שלשה קבין של ערלה באחד ומאתים: והערלה את התרומה. דשלשה קבין של ערלה שהן חצי סאה, נצטרפו עם החולין לבטל סאה של תרומה באחד ומאה. דכשנפלה סאה לתוך צ"ט וחצי נאסרו, וכשחזר ונפל שם שלשה קבין ערלה או כלאים, הותרו: ג והערלה את הערלה. צריך לומר דאחד מהם נטע רבעי שהם שני שמות, דאי אפשר לאיסור של שם א' שיהיה מבטל קצתו לקצתו. וקרי תנא לנטע רבעי ערלה שמן הערלה הוא בא. ולהכי קתני הערלה את הערלה ולא קתני הכלאים את הכלאים שאין בכלאים שני שמות

ביאורים והרחבות

בטל, שאני תרומה שיש לה בעלים (- הכהן) וצריך להרים מפני גזל השבט. אבל בכל שאר איסורים שלא שייך בהם דין גזל, כשהן מתבטלין אינו צריך להרים.

ר' עובדיה מברטנורא
 כמו שיש בערלה: שנפלה
 למאיתים. לאו למאיתים דוקא
 דאילו מאיתים ממש לא בעי
 צירוף. וכשנפלה סאה ערלה
 לתוך קצ"ט של היתר נאסרו,
 וכשחזר ונפל שם סאה ועוד
 של כלאים מצטרפים עם
 הקצ"ט לבטל הערלה. וכן
 הערלה מצטרפת עם הקצ"ט
 לבטל סאה ועוד של כלאי
 הכרם. והיינו כרבי יהושע דאית
 ליה דערלה בטלה במאיתים
 ועוד כמו תרומה במאה ועוד,
 הלכך סאה של כלאים בטלה
 בקצ"ט ומשהו והעוד בטל
 בסאה חסר משהו. וכן נמי אם
 נפל שם סאה ועוד של נטע
 רבעי, מצטרפין עם הקצ"ט
 לבטל את הסאה של ערלה
 שנפלה, ואסרה הכל, וכן סאה
 של ערלה מצטרפת עם הקצ"ט
 של היתר לבטל סאה ועוד של
 נטע רבעי שנפלו באחרונה:
ד כל המחמץ והמתבל וכו'.
 הכי קאמר כל המחמץ והמתבל
 בערלה ובכלאי הכרם אסור:
 והמדמע בתרומה. המחמץ את
 העיסה בתפוחים או בשמרי יין
 של ערלה ושל כלאי הכרם.
 והמתבל את הקדרה בתבלין
 של כלאי הכרם או של ערלה
 אסור ואין עולין באחד

ביצד? סָאָה עֶרְלָה שְׁנִפְלָה לְמֵאֵתִים סאים של
 היתר ונתבטלה, **וְאַחַר כֵּךְ נִפְלָה** לתוכם **סָאָה**
וְעוֹד של **עֶרְלָה**, או **סָאָה וְעוֹד שֶׁל כְּלָאֵי הַכֶּרֶם**,
 זו היא שאמרנו ברישא **שֶׁהָעֶרְלָה** שהתבטלה
 בתחילה **מֵעֶלָה** - מצטרפת עכשיו לבטל **אֶת**
הַכְּלָאִים, **וְהַכְּלָאִים** מצטרפים לבטל **אֶת הָעֶרְלָה**,
וְהָעֶרְלָה אֶת הָעֶרְלָה:

משנה ד

כָּל הַמְּחַמֵּץ את עיסתו **וְהַמְּתַבֵּל** את תבשילו
וְהַמְדֹמֵעַ - גותן טעם, אף על פי שאינו מתבל
בְּתַרְוּמָה ו**בְּעֶרְלָה** ו**בְּכְלָאֵי הַכֶּרֶם** - אם החמץ
 את עיסתו או תיבל תבשילו בתפוחים או בשמרי יין
 של תרומה או של ערלה או של כלאי הכרם, הכל
אָסוּר - בתרומה - אסור לזרים, ואין התרומה בטלה
 באחד ומאה, ובערלה וכלאי הכרם - הכל נאסר ואינם
 עולים באחד ומאיתים.
וּבֵית שְׂמַאי אֹמְרִים: **אֵף מְטֵמָא** - המחמץ
 עיסה טהורה בשאור טמא או מתבל תבשיל טהור
 בתבלין טמא, מטמא את העיסה או את התבשיל, אף
 על פי שאין בהם כשיעור ביצה. **וּבֵית הֶלֵּל**
אֹמְרִים: **לְעוֹלָם אֵינוֹ מְטֵמָא** את העיסה, **עַד**
שִׁיחָא בּוֹ בטומאה שיעור **כְּבִיצָה**:

משנה ה

דוֹסְתָאֵי אִישׁ כֶּפֶר יִתְמָה* **הִיָּה מִתְלַמְּדֵי בֵּית**
 ומאיתים. וכן בתרומה כיון שהחמיצה עיסה של חולין בשאור של תרומה ונתבלה קדרה של חולין
 בתבלין של תרומה נעשה הכל מדומע ואסור לזרים ואינו עולה באחד ומאה: **בית שמאי אומרים**
אף מטמא. שאור טמא שהחמין עיסה טהורה או תבלין טמאין שתבלו קדרה טהורה. אע"פ שאין
 בשאור או בתבלין כביצה שהוא שעור טומאת אוכלין נטמאת העיסה ונטמאת הקדרה: ובה"א עד
 שיהא בו כביצה. דאין אוכל מטמא פחות מכביצה ל"ש שאור ותבלין ולא שנא שאר אוכלין:

דוסתאי איש כפר יתמה

דוסתאי איש כפר יתמה היה תנא בזמן הבית בדור שלפני החורבן, מתלמידי שמאי, מוזכר פעם אחת במשנתנו.